

ERDÉLYI MÚZEUM

XI. kötet.

1894.

VII. füzet.

Bodor Lajos.

(Első közlemény.)

Egy elfeledett, helyesebben mondva: soha el sem ismert derék írónak emlékezetét óhajtom feleleveníteni, értékét, érdemeit méltányolni.

Léczfalvi Bodor Lajos született 1813 május 1-én Némában, Szolnok-Dobokamegyében.¹⁾ Apja szintén Lajos, anyja Köblös Klára volt. Jómódú birtokos családból származott. De sokan voltak testvérek.²⁾ Lajost anyai nagyanyja vette magához s neveltette, ki első férje, Köblös Péter halála után Rác Mihályhoz ment férjhez. Különben a szülők javakorukban elhaltak, az apa 1831 márcz. 25-én, az anya 1833 szept. 15-én, mindkettő 41 éves korában. Nemsokára kisebb testvérei gondozása s vagyonuk kezelése is Lajosra háromlott. Derék becsületes ember volt, de tudományos foglalatosságára s gazdaságbeli járatlansága nem volt az árvák hasznára.

Iskoláit a kolozsvári ev. ref. collegiumban végezte, a hol az 1828/9-ik iskolai év végén subscribált, azaz kötelezte magát a felsőbb iskolai törvények megtartására s lett philosophus-deák s két év múlva jogász, a két évi jogi tanfolyamot is itt végezvén.³⁾

Itt különösen Kabos Ferenczcel és Török Ferenczcel volt benső, meleg barátságban, az előbbi egy osztálylyal lejjebb, az utóbbi egy osztálylyal felebb járt nála.⁴⁾

A három ifjú tele volt ideális lelkesedéssel, rajongással. Gyak-

¹⁾ A némai ev. ref. egyház keresztelőkönyvből. Veress Károly deásaknai ev. ref. lelkész közlése. Téves tehát Szinnyi adata (Magyar írók élete és munkái. I. 1155. lap.) mintha Bodor Lajos Kolozsvárt született volna.

²⁾ 1815 jan. 29-én született Zsuzsa, 1819 szept. 21-én Ádám, 1821 okt. 7-én Sándor, 1825 jan. 19-én Domokos, 1827 decz. 8-án Károly. U. o.

³⁾ Török István dr. ev. ref. collegiumi igazgató közlése.

⁴⁾ Kabos 1830-ban, Török 1828-ban subscribált. U. o.

ran kirándultak Szucsákba Kabós Ferencz édes anyjának vendég-szerető, művelt, erős magyar szellemű házához.

A szucsáki birtok szerzője Füleki Sándor volt, Kolozsvármegye híres főjegyzője, majd alispánja, később kerületi táblai ülnök és kolozsmegyei s tordamegyei táblabíró.¹⁾ Nemcsak a megyei, hanem az egyházi ügyekben is tevékeny részt vett. Nagy szerző ember volt, ki nejével, Geréb Juliával, Geréb Elek és Sáfár Sára leányával is szép birtokot kapott s szorgalmával tetemesen növelte. Füleki Sándornak két leánya volt: Póli, kit Kabós Sándor s Eszter, kit Kabós Mihály vett nőül. Ezek a Kabós-fiuk unokatestvérek voltak. Kabós Ferencz Kabós Mihálynak és Füleki Eszternek fia.

A *Kabós*-család ősrégi nemes család, mely magát a honfoglaló ősektől származtatja. A hagyomány szerint, Mikolának négy fia volt: Kabós, Kemény, Radó, Gyeső. Az utóbbtól a Gyesőfiak, a többiektől a hasonlónévű családok származtak le. A Radók és Gyesőfyek már kihaltak.²⁾ Sőt egy hagyomány szerint a Kemények is, csak az utolsó Kemény egy Kabós-fiut adoptált. A Kemények megfordítva mondták. A Kabósok büszke, erőszakos természetűek voltak. Hiszen a mi Mihályunk apját, Ferenczet is vaesora alkalmával az ablakon keresztül lötték le. Némelyek szerint felesége Rettegi Anna műve volt; de sokkal valószínűbb, hogy valamelyik jobbágya boszújának esett áldozatul. Kabós Mihály is örökölte erőszakos, macacs természetét, de különben igen jószívű ember volt. Mikor a nagy éhség pusztított, folyvást osztogatta a szegények közt az aludt-tejet, kenyeret stb. Szerette a társaságot. Ha nem volt vendége, a papot vagy a kántort erővel is elhozatta. Épen mint a hogy Szemere Miklós írja magáról egyik versében. Ő építtette a jelenlegi szucsáki ref. templomot is s az építés költségeihez sokkal járult a magáéból.

De ez idétt, mikor Bodorék, mint nagyobb diákok, kijárogattak Szucsákba, Kabós Mihály már nem élt. De élt neje, az a finom műveltségű úri nő. Meg-meg látogatták gyermekei: Kabós Dániel és

¹⁾ Gyöngyössi János versei a szucsáki családi temetőben levő síremléken. Lásd: Gyöngyössi János magyar versei. Második darab. Pesten 1803. 269 lap. Ugyszintén: Magyar Hírmondó, 1784. 461. lap. Magyar Kurir, 1787. 286 lap.

²⁾ Kemény János erdélyi fejedelem önéletírata. Pest, 1856. 4. lap.

neje Kemény Katalin bárónő, kis gyermekeikkel. Kabós Dániel szintén igen képzett, művelt ember. Kemény Dénes báró sógora volt ugyan, de — bár becsületes jó magyar érzésű — nem csatlakozott az ellenzékhez s később udvari tanácsos lett. Kabós Karolina, férjével Korda Györggyel s kis gyermekeivel, szintén gyakori vendége volt a szucsáki háznak. Korda György szép zenei tehetséggel bíró kedves, okos ember volt, de kevésbé vett részt a fiatalabbak mulatságaiban, bár a harminczas évek kezdetén levő férfi volt e tájban. Ám neje nemcsak nagyon eszes, szellemes, ritka műveltségű, hanem eleven, társaság kedvelő nő volt, telve nemes lelkesedéssel. Mihály testvérök ez idétt ritkábban fordult meg Szucsákban. A mi Ferenczünk pedig még tanuló, a szülői háznál lakott.¹⁾ De Szucsákban lakott Kabós Sándor egyik fia is, Kabós Miklós nejével, Kemény Eszter bárónővel. Egy rendkívül eleven, szikrázó elméjű vidám ember. Úgy, hogy koronként nagyon kedves, vidám, művelt, minden ízében magyar társaság gyűlt itt össze.

Kabós Ferencz, anyja engedelmével egy színnek használt kőépületet színházzá alakított át. Belé színpadot építtetett. A függönyt és díszleteket Bodor és Török festette. Volt parasztház, kert, erdő, úriház. E díszletekkel később Latabár Endre, Török Ferencz sógora, évekig vándorolt, mint színigazgató. A színházat nagy ünnepséggel nyitotta meg a kis műkedvelő társulat. A prológot mely így kezdődött:

Ime itten Tháliának

Templomocskát emelünk

az akkor még kis leányka Korda Anna, e sorok írójának anyja, mondta el Geniusznak öltözve. A terv szerint a levegőben függve kellett volna beszélnie. De erre semmikép sem volt rávehető, hát csak a földön állva mondta el avval a lapsus linguaevel: templomocskát emelünk.¹⁾ Ez a kis társaság szintúgy szervezve volt. Kor-

¹⁾ Születését a szucsáki ev. ref. egyház keresztelő könyvének 17-ik lapján Gál Zsigmond lelkész így írta be: „1816. 12-a martii kereszteltem *Kolozsváron* m.-gy.-monostori mélt. Kabós Mihály úrnak és felesége mélt. Füleki Eszter asszonynak *Ferenczet*. Keresztatyja m.-gy.-monostori mélt. L. B. Kemény Ignác úr, t. ns. Kolozsvármegye főispánja, keresztanyja gr. Tholdalagi Lászlóné asszony ő nagysága Korda Anna“. Kónya József szucsáki nyug. ev. ref. lelkész közlése.

²⁾ Az itt felhasznált Bodor Lajosra vonatkozó adatok nagyrészt tőle kaptam. Még ott is, a hol mások segítettek, az ő elbeszélései adtak útmutatást, hogy hol puhatolózzam.

dáné volt a primadonna, Kabós Miklósné a naiva, Kabós Dániel intrikus, Kabós Ferencz hősszerelmes, Bodor Lajos apa, Kabós Miklós és Török Ferencz komikus. Énekesnő nem volt. Ha énekelni kellett, Korda Rózsi (György testvére) a színpalak mögött énekelt. Szépen tudott énekelni, de játszani nem akart. Váltakozó tagjai is voltak a társaságnak. Így Nagy Péter, a későbbi ékesszóló püspök, ki például *Az éjjeli vendég*-ben a menykő volt, vagy Bod Elek „a kis doctor“, a nagyhírű Bod Péter unokája, Kelemen Benő szuzesáki birtokos sógora, vagy Pataki József, a kit árva Pataki Józsefnek hittak, mert egy pap árvája volt. Nővérét Kabós Mihályné vette magához. Ennek révén járogatott a fiatal ember Szucsákba.

Ez élet igen jótékonyan, fejlesztőleg hatott Bodor szellemére. Jogi tanulmányait bevégezve, 1833 július 18-án tette le a hivatalos esküt, mint erdélyi főkormányiszéki írnok. Hogy hová osztották be, ennek a schematismusokban nincs nyoma. Minden arra mutat, hogy rövid ideig foglalatzkodhatott a nagy expediturán.²⁾

Egy szomorú esemény zavarta meg a három ifjú derűs barátságát.

Jakab, Elek, *Szentiváni Mihály életíratához* című értekezésében³⁾ megemlékezvén az 1834—5-iki erdélyi mozgalmakról és ezekben az ifjúság szerepléséről, így szól: „Én Erdélyben legkitűnőbbeknek Kabós Ferit és Szentiváni Mihályt ismertem. Kabós egy költői lelkű, idealisztikus irányú, de ritka nemes jellem. Minden szépért és magasztosért hevült fogékony szíve. Egy pár nyilvánosságra jutott igen szép versét ismerem,⁴⁾ a mi a hivatottság jelét árúlja el s fejlett szépirodalmi érzékre mutat. Különben is előkelő házból származott, szép magyaros külsejű,⁵⁾ művelt, sok nyelvismerttel bíró ifjú s korában a jobb társaságok kedvence volt.“ Ilyennek ismerte Kabóst mindenki, a ki igazán ismerte. Kítűnő szónoki tehetséggel bírt s egész lelkét áthatották a szabad eszmék. Ő volt a kolozsvári ifjúság egyik népszerű vezére. Ismeretes az a forrongás, mely Magyarországon és Erdélyben is a harminczas évek derekán keletkezett s a mely Kossuth és Lovassy elfogatásával végződött.

1) Sándor János orsz. allevéltárnok közlése.

2) Abafi Lajos Figyelő, IV. 125. lap.

3) Ilyen pl. *Lyányokról*. Aglája, Kolozsvár, 1831. Lefordította Zschocke *Háborús vitái egy békeszeretőnek* című novelláját. Megj. Kolozsvárt 1834

4) Id. Sikó festette arcképe 1834-ből birtokomban van.

1834 február 11-én húshagyó-kedden egy diák pipával ment el valami katoná-őr előtt. Az őr csupa kötekedésből kiütötte a szájából a pipát, a diák meg pofon verte az ört, mire letartóztatták. Az ifjúság régóta hadilábon állott az idegen katonákkal s a mikor csak alkalom került rá, össze-össze tüztek. A mint a diák elfogatásának híre terjedt, felkerekedett az ifjúság társuk kiszabadítására. Felszaggatták a köveket s a katonaságra rohantak, kövel, botokkal. Lovas és gyalog katonaságot rendeltek ki a fegyvertelen tömeg ellen. E véres összeütközés alkalmával is Kabós volt az ifjúság vezére s egy-egy szegeletköre állva, lázító beszédeket tartott. Csakis előkelő összeköttetései mentették meg az elfogatástól. Az ő egész jellemével ellenkezik az a közönyös dandys modor, minőben K. Papp Miklós akarja feltüntetni, különben is novellisztikus művében.¹⁾ Ő ugyanis azt mondja, hogy 1834 telén az ifjúság összeesküvést tervezett a kolozsvári temetőben Kendeffy sirjánál. De a mondott időben csak egynehány ifjú jelent meg az átkozott hidegben, köztők volt Kabós is. Elmúlt éjtel után egy óra, s ez idő alatt csak hárman érkeztek az összeesküvők közül. Kabós zúgni kezdett, majd megúnta a diergést s ott hagyva a többit, bálba ment Zomboriékhoz.

Ez évben befejezte jogi tanulmányait, s az előkelő család sarja, saját elhatározásából Bécsbe ment orvosnövendéknek.²⁾

Bécsben szorgalmasan látogatta az egyetemet. Együtt lakott Bíró Miklóssal és egy Zeyk-fiuval. Egy reggel 1834/5 telén szokása ellenére nem ment előadásra. Társainak azt mondta, hogy rosszul érzi magát. Az előbbi napon levelet kapott anyjától 100 forinttal, egy másik levelet pedig kedvesétől, Balázs Karolinától. Rossz kedvű volt, sokat sétált szobájában le s fel. Még éjfélkor is járkálni hal-

¹⁾ Egy összeesküvés Kendeffy Ádám sirjánál. Az „Itt is, ott is” című kötetben 209. lap.

²⁾ Karacs Teréz *A régi magyar színészetéről* című munkájában egy svábhgyei kirándulásról beszélván, a többek közt azt mondja: „A velünk jött csapathoz tartozott két utazó ifjú, Kabós *Dániel* és Bíró N. Erdélyből menekülniök kellett, mivel az 1834-ben meghalt Kendeffy Ádám gróf sirja fölött tüntető szónoklatot tartottak.” Kabós *Ferencz*-ről akar beszélni, de nemcsak a névben téved, hanem abban is, hogy menekül, no meg épen Bécsbe! Valamint alább a Kabós szájába adott szavak merőben ellenkeznek az ő nézeteivel és jellemével.

lották. Reggel ingben, gatyában maradt otthon, lábán papucs, testén háló kabát. Ebben az öltözetben tűnt el. Mikor társai haza mentek, sehol sem találták. Asztalán egy papirszeletkére csak ennyi volt írva: „élni bajos, halni könnyű.“ E papir állítólag ma is megvan Cserényiné Kabós Minkánál. Ez arra enged következtetni, hogy öngyilkos lett. Kerestették mindenfelé, de sehol holttestére nem akadtak. Legtöbben azt hitték, hogy a kormány, rokonságára való tekintettel, nem akarta nyíltan elfogatni, hanem titokban tűntette el s erőszakkal iratták vele a fentebbi szavakat, hogy a közvéleményt félre vezessék. 1848-ban, egyre vitték is Kolozsvárt a családnak a senszátiós híreket, hogy kiszabadult Feri a titkos börtönből. Ez is, az is látta már valahol, mint megtört aggastyánt. De bizony nem látta őt senki többé! Azt is beszélték, hogy Amerikába ment. Ez azonban alig lehetséges. Anyja bálványozta s ő is rendkívül szerette édes anyját. Nem tudósította volna őt soha? Aztán mivel ment volna Amerikába? Pénze, (az a 100 frt is, a melyet megelőző nap anyjától kapott) órája, mindene szállásán maradt, csak a fentebb leírt öltözetben tűnt el s a kedvesétől utoljára kapott levelet nem találták. Öngyilkosságának is bajos volna okát adni. Sokkal energikusabb, magasztosabb lelkű volt, mintsem politikai okokból csüggedt, vagy ijedt volna meg. E *hiteles* előadásból nyilván való, hogy a különben jól értesült Jakab Elek is téved, midőn fentebb említett munkájában azt mondja: „Mikor Magyarországon az elfogatások megkezdődtek, Kabós Ferit félelem szállotta meg, mit legyőzni nem tudott, mert hogy ő kompromittálva volt, mindenki tudta s a rosszakaratók elfogatását jósolgatták is. Nemsokára sorvasztó betegségben elhalt. A hír búból származottnak állította halálát.“¹⁾

Magán élete még kevésbé szolgáltatathatott okot a végzetes lépésre. Igaz, hogy szerelmi viszonya volt Balázs Karolinával, egy polgár leánynyal. Azt mondták, nem hitte, hogy büszke anyja bele egyezzek a házasságba. Más híresztelés szerint, a leánynak anyja folyvást zaklatta leveleivel, hogy mikor veszi el már Linát? Neki pedig még évekig tartó tanúlni valója volt. E találgatások mind nem eléggé valószínűek. Anyja sokkal inkább szerette, mintsem boldog-

¹⁾ Nagy Iván meg azt írja, hogy Kabós Ferencz kisebb hivatalt viselt. Magyarország családai czímerekkel és nemzedékrendi táblákkal VI. k. Pest, 1860. 10. lap.

ságának útját állotta volna. Különben is Mihály fia kétszer nősült s mindkétszer polgári családból származott leányt vett el.

Szóval Kabós Ferencz eltűnt örökre, senki sem tudja: hogyan, hová, miért? Egész mondakör alakult körülötte. P. Szathmári Károly szép regényt írt róla,¹⁾ a mely azonban csupa mese. Kabós pozsonyi jurátus. (Sohasem volt!) Ő és Lovassy az ifjuság vezérei. Szerelmi viszonya van Mendel Salamon zsidó gyönyörű leányával, Rákhellel. Lapsánszky és Cseremiczky ellene törnek, részint mint a kormány fizetett kémei, részint, mert az utóbbi titkon ég a szép Ráchelért. Kabóst titkon elfogják, börtönbe vetik. A szabadságharc alatt kiszabadul. Ősz, öreg, vak koldus: örült, ki magát Attilának, Isten ostorának hépzeli. Így ül szülei palotája előtt a kőpadon. Senki sem ösmeri fel, csak az anyai szív. Anyja beviteti ápolja s pár nap múlva karjai közt hal meg. Iratai, érdekes naplója Török Ferenczhez került, kinek halála után sógora Haray Viktor birtokába jutott. Talán még fel lehetne találni. Nekem nem sikerült.

Bodor Lajos aztán 1837 jan. 23-án oltárhoz vezette barátjának kedvesét. Ekkor a nő 20 éves volt.²⁾ A nő többször mondta Kabós Mihálynénak, hogy avval a feltétellel ment Bodorhoz, hogy elválnak, ha Feri előkerül. Bodor meg azért vette el, hogy elhalt barátja emlékét megőrizze az anya vádjaitól, hogy leányát kérték sokan, de Kabósért elútasította kéréseit, s most itt marad vén leánynak. Lina gyönyörű szép nő volt. De talán bánatában tüdővészbe esett s korán, egy pár évi házasság után, elhalt. Halála idejét nem birtam pontosan megállapítani.

Bodor Lajos annyira csüngött a szucsáki emlékeken, hogy némai birtokát eladván, megvette Szucsákban a Szarvady László-féle birtokot. A szép kert és csinos ház később Kelemen Benő tulajdonába ment át, ma a Szigethy Miklós ezredes alsókerti háza.

Bodor sok nyelvismerettel bíró, tudományos, szép tehetségű férfi volt, de kissé hóbortos. Némai cigányokat vitetett Szucsákba. Kertjében sátrakat veretett számokra, hogy gyönyörködhessek az eleven festői képben. Természetesen a cigányok csúnyán meglopták, kivágták nemes gyümölcsfáit; el kellett kergetni őket. Én is ismertem egy Bodor nevű cigányt, a kit tulajdonképen nem úgy

¹⁾ A szabad szó vértanui. Budapest 1883. Két kötet.

²⁾ Bíró Béla kolozsvári apát-plebános közlése.

híttak, de a Bodor letelepítette cigányokból maradt ott s így ragasztotta rá a nép a Bodor nevet.

Egykor Bodor Lajos, mikor állhatatosságát kétségbe vonták, felfogadta, hogy esztendeig nem iszik bort. Kabós Mihályné gyöngéledő lévén, házában tartatott új-borra úrvacsora-osztással összekötött isteni tiszteletet. Meghitta a falubeli urakat, valamint jelen voltak többen a közelben levő rokonságból. Bodor is hivatalos volt, s oda járult az úrvacsorához. A kenyeret el is veszi, megeszi. Mikor a pap, Kónya András, a kelyhet nyújtja, akkor jut eszébe fogadása s azt mondja: köszönöm nem szoktam vele élni. A pap is feltalálja magát, idézvén a szentírásbeli locust: Ne is vesd ebeknek, a mi szent!

Bodor később egészen elszegényedett. Egy pár bútort darab, melyet Kendeffy Ádámtól kapott, t. i. egy tükör, diván, egy mahagóni szekrény és asztal, meg egy chinai asztal Korda György birtokába került. A szekrényt később Kemény Dénesné báróné vette meg; a chinai asztal megromlott állapotban bár, ma is meg van a családban. Barátainál és pártfogóinál tartózkodott. Korda György házában hónapokig elült. Közép természetű, barna arcú, göndör hajú férfi volt. Állat beretválta, csak bajuszt viselt. Kissé dadagó és barbaró volt. Néha eltűnt Kordáék szeme elől. Mikor visszakerült csinos, elegáns öltözetben, macassar-olajjal kikent fürtökkel jelent meg. Máskor megint beállított szúratosan, piszkosan, rossz eszében. Sírt le róla a ruha. Haja kuszált, pelyhes volt.

Gyakran megfordult Kemény József grófnál is. Könyvtárát, kézíratait rendezte. E munka közben sokat olvasott, tanult.

El-ellátogatott Bethlen Ferencz grófhoz, kinek *Álmos*-át is ajánlotta. Ez a Bethlen Ferencz igen eszes és tevékeny ember volt. Udvarában esztergályos, lakatos, szabó-műhelyeket állított, melyekben maga is dolgozott.

A védegyeleti mozgalmak hatása alatt divatba hozta Belső-Szolnok megyében a durva, hazai posztóból készült zekét. Résztvett a megyei szabadelvű mozgalmakban. Volt saját zenekara s igen szeretett tudósokkal vitatkozni, társalogni.

Bethlen Farkas grófhoz pedig, kinek *Élet és ábránd* című művét ajánlotta, még diákkori ismeretség kötötte.

Kemény Samu grófnak, a mint ezt Gyulai Pál is érdekesen megírta *Az első magyar komikus* című művében,¹⁾ a volt a szo-

¹⁾ Vázlatok és képek. Pest, 1867. II. k.

kása, hogy színészeket és írókat esőditett asztalához. Nagy öröme telt mondásaikban s különösen örült, ha évelődhetett velök, vagy összeveszithette őket. Bodor is gyakran megfordult Kemény Samu asztalánál. Egy alkalommal valami patikárius Bodor egyik versét trivialisan travestálta s felolvasta, a miből nagy veszekedés és hosszú harag keletkezett.

Különben is tudták bosszantani s már azért haragudott, ha tudós Bodor helyett „tüdös Bödör“-nek hitták.

A mint szerét tehetette, el-elrándult Pestre. Itteni érintkezéseiről nem tudok semmit.

De minde hányódásai közben folyvást tanult, írt, dolgozott.

Lelkesedéssel kísérte a politikai fejleményeket. Mikor az uniót kimondták, s az örvendetes eseményt fáklyás-zenével ünnepelték meg Kolozsvárt, Bodor a maga exaltált, hóbortos modorában hajdanfövel szaladgálva kiabált: Vért ihatnám!

A mint a szabadságharc megkezdődött, mindjárt beállott a hadseregbe. 1848. nyarán a Ráczok ellen vívott valamelyik csatában sebet kapott, kórházba szállították, hol rövid idő múlva meghalt. Sebesülése és halálózása helyét és idejét pontosan megállapítanom nem sikerült. Hogy kézíratai hová lettek, maradt-e arczképe, nem tudom. Nem lehetetlen, hogy ezek is Török Ferencz, aztán Haray Viktor hagyatékában lappanganak, vagy kallódtak el.²⁾

DR. VERSÉNYI GYÖRGY.

²⁾ Török Ferencz, Bodor és Kabós legjobb barátja, szintén eszes, művelt ember volt. Nagyapja könyvnyomtató volt, ki fiából papot akart képeztetni, de színész lett. A színészet iránt való szeretet egész családjában azután is feltűnő. Apja, a ki sokszor dicsekedett, hogy látta Csokonai Lilláját, ott hagyva a színészetet, írnok lett. Fiát gondosan neveltette. Bevégezvén iskoláit, Vesselényi Miklóshoz ment írnoknak. Vesselényi elfogatása után, környezetét is gyanús szemmel kísérték. Törököt is, ki egy alkalommal nyilvános helyen szabadon beszélt, elfogták s bebörtönözték. Kiszabadulván, mint rovott egyén, nem remélhetett hivatalos alkalmazást, a Korda-fiuk (Kabós nővérének gyermekei,) nevelője lett. A fiuk felnővén, Bethlen Gáborhoz ment titkárnak. A szabadságharc kezdetén beállott a vadász-csapatba, a hol rövid ideig szolgált. 1849 után Kabós Dániel gazdatisztje volt Szentmiklóson. Majd Makkay Domokosné gyermekeinek Lőrincznek és Domokosnak lett nevelője. Innen ment a kolozsvári nemzeti múzeum könyvtárához. A hatvanas évek elején föbelötte magát. A Kabós-Korda családdal mindvégig benső baráti viszonyban volt.